



Aan de leden van de gemeenteraad

Raadsinformatiebrief 95

Helmond, 4 juli 2023

Onderwerp: Roadmap geautomatiseerd openbaar vervoersdiensten in Helmond

Zaaknummer: 51516511

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij sturen we u de Roadmap geautomatiseerde openbaarvervoerdiensten in Helmond. Deze Roadmap draagt bij aan het behalen van de ambitie voor een hoogfrequente geautomatiseerde openbaarvervoerdienst in Helmond. Met deze Roadmap wordt enerzijds bijgedragen aan de bereikbaarheids- en ruimtelijke uitdagingen waar Helmond voor staat, en anderzijds aan de Helmondse ambities om als Living Lab te fungeren voor slimme mobiliteitsoplossingen, geheel in lijn met de Mobiliteitsvisie 2040. In deze brief leest u over de opgestelde Roadmap.

Geautomatiseerd openbaar vervoer in het mobiliteitssysteem van de toekomst

Het mobiliteitssysteem is in verandering. Deze verandering gaat gepaard met verschillende maatschappelijke uitdagingen, zoals bereikbaarheid, druk op de openbare ruimte en toegang tot de maatschappij. Samen werken we aan een veilig, efficiënt, betaalbaar en inclusief mobiliteitssysteem, met minder effect op de kwaliteit van de leefomgeving en het milieu dan het huidige systeem.

Geautomatiseerd openbaar vervoer kan een positieve bijdrage leveren aan het mobiliteitssysteem van de toekomst op verschillende thema's, zoals veranderende behoeften, uitdagingen van exploitanten (personeel, kosten), verdichting van steden, verkeersveiligheid en het aanbod van openbaar vervoer. Deze thematiek sluit aan bij een aantal ontwikkelingen en uitdagingen in Helmond, zoals de schaa sprong van Helmond en het ontbreken van efficiënte first- en last-mile verbindingen van en naar voorzieningen en mobiliteitshubs (stations) in Helmond voor personen die niet in de gelegenheid zijn om deze afstand te lopen of fietsen.

Living Lab Helmond als ontwikkelomgeving voor geautomatiseerde openbaarvervoerdiensten

Bovengenoemde ontwikkelingen en uitdagingen vragen om innovatieve mobiliteitsoplossingen. Een hoogfrequente geautomatiseerde openbaarvervoerdienst draagt bij aan de bereikbaarheids- en ruimtelijke uitdagingen van Helmond. De afgelopen jaren hebben in Helmond al proeven plaatsgevonden met zelfrijdende shuttles, gefinancierd met Europese subsidies. Hieruit blijkt dat er op dit moment nog barrières zijn die de implementatie van dergelijke hoogfrequente geautomatiseerde openbaarvervoerdiensten in de weg staan. Met de Roadmap worden de uitdagingen stapsgewijs aangepakt, startend op Bedrijventerrein Zuid Oost Brabant en schaalbaar naar andere locaties.

In samenwerking met aanbieders van geautomatiseerde voertuigen, toelatingsautoriteiten en andere betrokkenen, ondersteunt Helmond het (door)ontwikkelen van deze geautomatiseerde openbaarvervoerdiensten. Helmond stelt haar Living Lab hiervoor beschikbaar. Dit past bij het innovatieve karakter van de gemeente en sluit aan bij de bijdrage die de gemeente al geruime tijd levert aan innovatieve, duurzame en slimme mobiliteitsoplossingen en -diensten.

Een stapsgewijze aanpak



In de Roadmap zijn drie stappen beschreven met een oplopende moeilijkheidsgraad voor geautomatiseerde openbaarvervoerdiensten: respectievelijk Bedrijventerrein Zuid Oost Brabant, Brainport Smart District & Automotive Campus en Helmond binnenstad. De gemeente heeft de ambitie om aan het begin van 2024 de eerste stap op Bedrijventerrein Zuid Oost Brabant te hebben genomen. Daarnaast is de ambitie om in 2025 de dienst tussen Brainport Smart District en de Automotive Campus (stap 2) op de weg te hebben en in 2027 in de binnenstad van Helmond en omliggende gebieden (stap 3).

De realisatie van deze ambities is gerelateerd aan een aantal randvoorwaarden en afhankelijkheden, zoals het aantrekken van een leverancier voor de uitvoering van de dienst, de beschikbare techniek en de toetsing aan wet- en regelgeving. Om grip te krijgen op de afhankelijkheden, hebben we met betrokken partijen (zoals RDW) periodiek afstemming over de te doorlopen procedure. Momenteel worden voorbereidingen getroffen om in de zomer van 2023 een uitvraag te publiceren voor de (door)ontwikkeling van een geautomatiseerde vervoerdienst op Bedrijventerrein Zuid Oost Brabant (Fabulos Phase X), overeenkomstig met stap 1 van de Roadmap. Het projectplan voor dit project is in december 2021 binnen het programma Brainport Bereikbaar opgesteld voor de eerste twee jaren. Dit projectplan, met een projectbudget van €1.085.000 is geaccordeerd. Het projectbudget wordt gedeeltelijk gedekt door Brainport Bereikbaar (€542.575) en gedeeltelijk door SmartwayZ.NL (€542.425). Na deze eerste stap vinden respectievelijk stap 2 en 3 plaats onder voorbehoud van financiering.

Bijlagen

1. Memo Roadmap geautomatiseerde openbaarvervoerdiensten in Helmond

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Helmond,

mevr. P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel
burgemeester

H.J. de Ruiter
secretaris

Roadmap geautomatiseerde openbaarvervoerdiensten in Helmond

De Roadmap geautomatiseerde openbaarvervoerdiensten in Helmond (hierna 'Roadmap') van gemeente Helmond draagt bij aan het behalen van de ambitie voor een hoogfrequente geautomatiseerde openbaarvervoerdienst. Daarmee draagt deze Roadmap enerzijds bij aan de bereikbaarheids- en ruimtelijke uitdagingen waar Helmond voor staat, en anderzijds aan de Helmondse ambities om als Living Lab te fungeren voor slimme mobiliteitsoplossingen, geheel in lijn met de Concept Mobiliteitsvisie 2040.

Helmond beoogt het aanbieden van een nieuwe geautomatiseerde openbaarvervoerdienst voor de first- en last-mile om passagiers te vervoeren van en naar mobiliteitshubs (stations), Helmondse wijken en (economische) hotspots en voorzieningen, zoals het ziekenhuis en de Automotive Campus. Deze dienst rijdt hoogfrequent, is bereikbaar op acceptabele loopafstand en beschikbaar tegen een toegankelijke prijs.

Bereikbaarheid en groei

Helmond is een middelgrote stad met ongeveer 95.000 inwoners. De stad is op regionaal en nationaal niveau goed verbonden via de vier treinstations die gemeente Helmond rijk is. Echter, efficiënte first- en last-mile verbindingen van en naar de treinstations zijn beperkt (Ambitieakkoord 2022-2026), terwijl een groot gedeelte van de gemeente Helmond binnen de first- en last-mile bereikbaar is vanaf de treinstations (zie Figuur 1). Ondanks dat er nabij de treinstations een aantal reguliere busverbindingen is naar omliggende dorpen of steden en er deelfietsen beschikbaar zijn nabij de stations, hebben forenzen, studenten en bezoekers momenteel geen

volwaardig alternatief voor de privéauto indien zij niet in de gelegenheid zijn om te lopen of te fietsen voor wat betreft de first- en last-mile.

Daarnaast groeit het aantal inwoners van Helmond met de schaa sprong naar 115.000 in 2040. Hiervoor zullen tot 2040 15.000 extra woningen worden gebouwd, waarvan circa 10.000 in de bestaande stad. Tevens wordt met de schaa sprong ook uitgegaan van een minimale groei van 15.000 extra arbeidsplaatsen. Kortom, het aantal mobiliteitsbewegingen groeit en de druk op de publieke ruimte neemt toe. Dit vraagt om innovatieve mobiliteitsoplossingen; Mobiliteitsoplossingen die naadloos geïntegreerd worden met andere, bestaande mobiliteitsvormen.



Figuur 1 – Gebieden binnen 1,6 kilometer afstand van de vier treinstations van Helmond

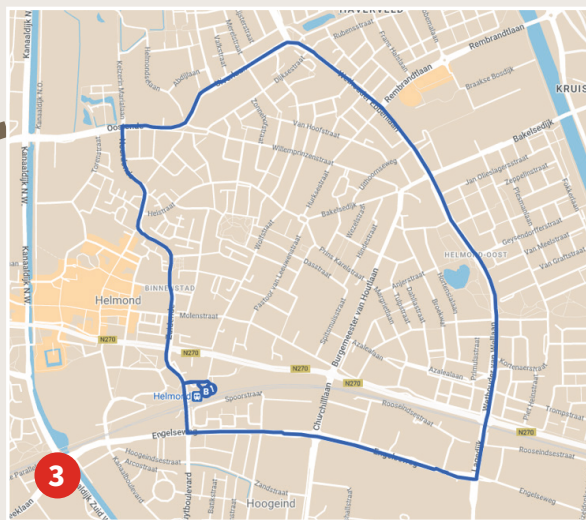
“Slim waar het slim kan”

Al geruime tijd draagt gemeente Helmond bij aan innovatieve, duurzame en slimme mobiliteitsoplossingen en -diensten. In lijn met de Concept Mobiliteitsvisie 2040 is er in Helmond veel aandacht voor slimme oplossingen: “slim waar het slim kan”. Helmond hecht veel waarde aan innovaties en draagt om deze reden graag bij aan het bouwen en testen van innovaties. Het Helmondse mobiliteitssysteem fungeert daarbij als Living Lab.

Een stapsgewijze aanpak

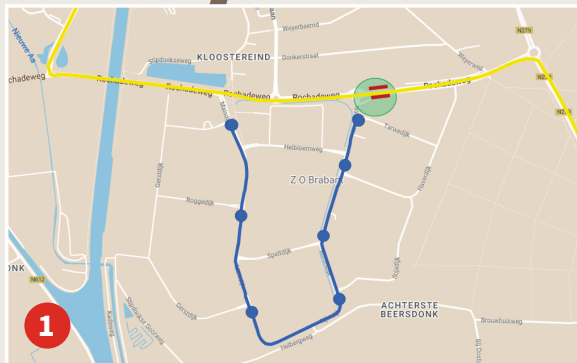
Het doel van deze Roadmap is een hoogfrequente geautomatiseerde openbaarvervoerdienst die in heel Helmond passagiers van A naar B kan vervoeren. Om dit doel te bereiken, moeten technische en functionele uitdagingen worden aangepakt. Hiervoor nemen we drie tussenstappen die corresponderen met de complexiteit van de omgeving waarin de geautomatiseerde mobiliteitsdienst rijdt¹ en start in de minst complexe omgeving.

In de verschillende omgevingen zijn verschillende uitdagingen geïdentificeerd. Voor het aanpakken van deze uitdagingen werkt Helmond samen met aanbieders van geautomatiseerde voertuigen, toelatingsautoriteiten en overige betrokkenen, en in verschillende samenwerkingsverbanden. Helmond ondersteunt de (door)ontwikkeling en het testen van slimme geautomatiseerde mobiliteitsoplossingen en -diensten, startend op BZOB en schaalbaar naar andere locaties.



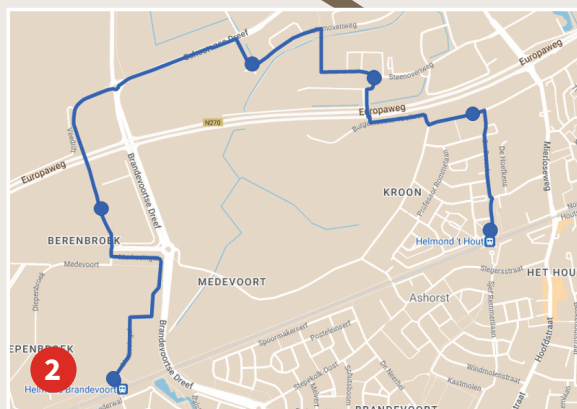
Helmond binnenstad

Complex gebied in een drukke omgeving, mede gericht op de implementatie van een hoogfrequente geautomatiseerde openbaarvervoerdienst tussen station Helmond, de binnenstad en omliggende gebieden.



Bedrijventerrein Zuid Oost Brabant

Relatief eenvoudige route voor geautomatiseerd openbaar vervoer, een voorrangsroute zonder voetgangers of fietsers op dezelfde baan.



Brainport Smart District & Automotive Campus

Complexer gebied, mede gericht op de implementatie van een geautomatiseerde openbaarvervoerdienst tussen de Automotive Campus en twee mobiliteitshubs (treinstations) en Brainport Smart District.

¹ De dienst die wordt uitgevoerd correspondeert met de huidige (technologische) capaciteiten van geautomatiseerde voertuigen. Pilots met geautomatiseerde shuttles laten zien dat doorontwikkeling nodig is voor de uitvoering van een volwaardige mobiliteitsdienst.